

FOAIA POPORULUI

Preful abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă.

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Gură-mare.

La puțini oameni din lume s'a fi potrivind mai al naibei vorba, că sunt oameni gură-mare, ca tocmai la concepțenii nostri maghinri.

Oameni mai laudăroși, mai strigători din gură, cât pare că cu gura se birue lumea, abia mai afli ca ei!

S'au dovedit de repește-ori. Odată se ridicaseră val-virtej în contra statuii generalului Hentzi, pe care M. Sa Împăratul poruncise să o ducă în fața școalei de cadeți în Pesta, ca pildă pentru tinerii soldați. Și Hentzi îi usturase rău pe Unguri la 1848. Și acum auzind ei, că pe cine o se pună de pildă în fața școalei militare, au făcut un vuet, de credeai că ridică țeara în cap! Împăratul i-a lăsat să se svircolească până au răsturnat și guvernul, apoi le-a poruncit într-o zi, că acum e destul cu larma: statua se duce acolo unde e porunca, și pace! Și, ce n'ai crede, așa tăcură toți și toate, de gândeai că nu totăștia-s Ungurii de mai înainte cu 3 luni, când vuiu așa cumplit!

Făcură apoi atâta sbierăt contra urcării »cuotei« (a cheltuelei pentru trebile obștești ale împărăției, ca armata, diplomația, etc.), și se frământară ani de zile că nu dau și nu dau mai mult ca în trecut cu nimic, și eată-acum 3 săptămâni se învoiră să urce darea din partea lor cu — *trei milioane de florini pe an!* Și cine? Tot acei cari sbierau mai ieri ca o haită de tigri, că nu și nu!

Fu apoi un »teremtete« în lumea maghiară contra școalelor noastre mari din Brașov, că va fi vai de ele de-or

mai primi banii din Țeara-Românească, pe cari îi primeau în trecut! Dar' le veni, pe cale mai înaltă, poruncă să nu mai pună pedeci, și să nu mai ridice pumnii contra primirei banilor, — și mai săptămâna trecută ne veni vestea, că tot gurișii de an și anșert, acum au aflat că banii români pot merge la Brașov, deși trecând pe o cale ceva mai ou încunjur.

Acum earăși e vuet în aceeași lume-lume ungurească, tot asupra noastră a Românilor, pentru *Avram Iancu*.

Un procuror gură-spartă a lor, a numit pe Avram Iancu la Alba-Iulia »căpitan de bandiți«, și sute de voci românești se ridică în semn de protestare și răsună zilnic prin glasul foilor naționale. Și toate cer repararea vătămării ce ni-s'a făcut.

Și se auzi acum trîmbițele ungușești earăși: care de care mai gură-mare, că ce reparare a vătămării vreau Românii? Doară temniță și gloabe și prigoniri crunte? Dacă asta o vreau, apoi asta li-se va da din belșug!

Vorba e numai că cine zăi ia în serios și cine mai tremură de aceste sbierături patriotice?

Noi unii nu! Noi știm că Ungurii sînt viteji din gură până le vine apă la gură, ear' când noi vom fi încredințat lumea de dreptatea cererilor noastre și le vine de sus poruncă de tăcere, fac cum făcură cu Brașovul și cu celelalte feluri în cari earăși erau așa viteji.

Iancu a slujit pe M. Sa Împăratul. Pentru tronul *Lui* a luptat, ear' noi sub steagurile Sale. Împăratul, pentru care acest mare erou român a luptat, trăește și azi în tronul împărăției. La *El* ne

vom îndrepta glasul nostru, cerându-i scut și întroyenire, căci dacă Iancu e numit »căpitan de tâlhari«, nu e vătămă numai neamul românesc ce s'a luptat sub steagurile lui Iancu, ci vătămăși sunt și aceia pentru cari el a luptat cu atâta credință și bravură!

Și noi cerem ca numele acestui erou mare să fie cinstit, și cinstirea lui trebuie să fie cerută și de aceia pentru cari s'a luptat, — ear' batjocoritorilor Unguri să li-se dea și de astă-dată peste ghiare, să li-se astupe gura-mare!

Regelē Italiei despre Români. Din Roma se scrie, că Maiestatea Sa regele *Umberto*, a primit în audiență particulară pe ilustrul profesor universitar și prieten al nostru, contele *Angelo de Gubernatis*, care după-cum se știe a fost președinte al congresului orientaliștilor din Roma. Distinsul de Gubernatis a oferit Maiestății Sale, ca președintelui de onoare al congresului, buletinul oficial al congresului, ca semn de profund omaj. Aceste buletine fac 24 volume, probe puternice despre lucrarea spornică a congresului.

Maiestatea Sa regele *Umberto* se arătă de o mare afabilitate și se întrețină cu contele de Gubernatis asupra congresului, exprimându-și mulțumirea »per lo splendido esito della festa«, pentru reușita splendidă ce a avut sora barea depunerii cununei de bronz a Românilor la *Columna lui Traian*.

I-au făcut Maiestății Sale în mod particular plăcere onorurile arătate Romei și Italiei de numeroasa delegațiune română venită la congres. Maiestatea

FOITA.

Colinde.

Din Lunoa.

Culese de S. L.

Colo-n jos mai în jos
Crescutu-mi-o născutu-mi-o
Florile d'albe de măr,^{*)}
Un molin și un colin,
Dar' în vârful lui molin
Stau-mi două turturele,
Cu picioare galbioare
Cu unghițe roșioare,
Dar' din unghiile lor
Pică-un măr și pică-un fir
Și se face-un feredeu,
Să se scalde Dumnezeu
Dumnezeu cu fiul său.

^{*)} Se repetază după fiecare vers.

Tot se scaldă și se-ntreabă:
Ce-i mai bun pe-acest pământ?
Ce-i mai bun ca boul bun?
Că răstoarnă breazdă neagră,
După breazdă grâu revarsă.
Ear' se scaldă și se-ntreabă:
Ce-i mai bun pe-acest pământ?
Ce-i mai bun ca oaia bună?
Că te-mbracă și te-adapă,
Ea vara te îndulcește
Și iarna te încălzește.
Ear' se scaldă și se-ntreabă:
Ce-i mai bun pe-acest pământ?
Ce-i mai bun ca mielul sfânt?
Câți creștini pe lume sînt
Toți cu mir se-ncroștinează
Și cu Domnul se botează.
Noi cântăm și colindăm
Frumos gazdei o-ncchinăm.

II.

Sub cel deal de răsărit,
Hai Ierum Ierum Doamne,^{*)}

^{*)} Se repetă după fiecare rînd.

Stea frumoasă-a răsărit
Stea frumoasă, luminoasă,
Dar' nu merge cum se merge
Că îmi merge mai pe jos
Mai pe jos și mai frumos.
Când cotară^{*)} de-o lature
Vine-mi neagra corabie
Încărcată de Jidovi,
Vin cotind și sfătuind
Și pe Domnul aducînd
Aducînd și chinuînd,
Cel din urmă chin ce-i da
În stan de peatră-l încuia.
Ear' cotară de-o lature
Vine-mi dalba corabie,
Încărcată tot de sfinți
Tot de sfinți de cei mai sfinți,
Vin cotind și sfătuind
Și de Domnul pomînd,
Cotind Marți, cotind Mercuri,
Când fu Joi în prânzul mare
Stan de peatră-n patru creapă.
Atunci Domnul și-o scăpat

^{*)} cotară = privărit.

Sa regele vorbi în mod simpatic despre ilustrațiunile luate în fotografii instantanee în Foro, ceea-ce probează, — adaugă Maiestatea Sa, — că *faptul îndeplinit de către Români, la Foro-Traiano, va rămâne ca o pagină istorică și o dulce amintire pentru cele două națiuni de aceeași ginte și de același sânge.*

Maiestatea Sa regele a lădat cu cuvinte mișcătoare opera și tenacitatea patriotului român V. A. Urechia. A vorbit apoi cu cunoștință de cauză de celalalt distins oaspe român, Grigore Tocilescu și de lucrările lui. Deasemenea M. Sa Umberto a avut cuvinte pline de afecțiune pentru marele amic al Românilor, ministrul Guido Baccelli, zicând că *va aprobat din toată inima discursul magistral al ministrului Baccelli, și că nimeni altul nu ar fi putut mai bine decât Baccelli să scrie o pagină așa de frumoasă în istoria celor două țări.*

Se vorbește, că regele Umberto va decora pe domnii: V. A. Urechia, Tocilescu și Holban. **Milites.**

Numărarea poporului. În numărul trecut am scris în fruntea foi despre numărarea nouă a locuitorilor, ce se va face în întreagă țara în zilele din 1—10 Ianuarie n. Atragem de nou luarea aminte a cetitorilor asupra celor sorise în articolul nostru: *Răspundeți acurat, pe care, tocmai din pricina aceasta îl dăm de nou în numărul de azi.*

Rugăm pe iubii cetitori să-și însemne bine povețele din el și să le urmeze cu scumpătate.

Dar' afară de aceasta și, îndeosebi îi rugăm, ca toți cari știu, scrie și ceti nu numai să se mărturisească de Români, dar' să și privească în liste sau în coalele de numărare, ca aievea să fie înscrși de Români.

Apoi toți câți cetesc cele împărtășite în foaia noastră să-și țină de datorință a le împărtăși mai departe, vecinilor și tuturor, ca toți să le urmeze.

Trebue să avem grije a nu fi înșelați și viriți în conscripție ca Unguri sau alte neamuri.

Congresul studenților. Viitorul congres al studenților dela toate universitățile europene, se va ține în anul ce vine la Paris. Tinerimea maghiară se teme, după-cum cetim în foile ungurești, că la acest congres tinerimea universitară română „și va reînnoi atacurile dela Turin“, și de aceea Ungurii se pregătesc „a respinge aceste atacuri“. Spre scopul acesta Ungurii și-au ales un comitet dintre universitarii dela Cluj, care să pregătească terenul pentru congres, și să reediteze și la Paris cunoșcutele rododontade despre „iubirea de dreptate“, și despre „tractarea blândă“ a Maghiarilor față de naționalitățile nemaghiare din Ungaria. Chestia va fi de altcum temeinic discutată și în congresul studenților maghiari, ce se va ține la primăvară în Dobrișin. Se nu uite studenții maghiari de frumosul lor imn „O, te büdös boeskor“, cu care ar pute face mare efect la Paris.

Un nou măcel săvârșit de gendarmi!

Tribunei i-se scriu următoarele din Dej:

Ieri, 18 Decemvrie, în comuna Gostila (cercul Hlenzii - mari, comit. Solnoc-Dobâca) s'elbătécia gendarmilor ungurești earăși a secerat jertfe.

E în curgere proces de comasație. Deși inginerul nu s'a apucat încă de lucru, deși o rată din spese este plătită, s'a urgitat acum în cap de iarnă și în totală crasă economică și financiară încassare de spese, cu intervenția gendarmilor din Gâlgau.

Gostilenii vèzènd năpasta ce i'a ajuns, s'au plâns și au protestat. Însè, după-cum s'unt informat n'au folosit nici forță de opunere, nici n'au dat ansă, ca gendarmii să fie îndreptățiți a recurge la arme. Unul din cei 4 gendarmi, chiar a protestat și n'a voit a se supune comandai sergentului Palocsay. A pușcat deci sergentul și alți doi soți. Au pușcat cu poftă s'elbatică de a vèrsa sânge

romănesc. Un ficioraș de 13 ani rânit în grumaz, cade mort la moment; alți trei oameni se luptă cu moartea, câțiva mai ușor rânși.

Groaza și indignarea e la culme. De Széll, veni-va vremea, să-ți reglementezi sbirii acestia, deveniți faimoși în toată lumea prin cruzimile lor asiatică? Nu uita, că această rușine se face în timp de pace și în împrejurări, când sărăcia a ajuns la culme!

De peste săptămână.

Căpitan de bandiți.

Procurorul nesocotit din Alba-Iulia a numit când cu procesul fondului lui Iancu, pe viteazul și mândrul nostru prefect dela 1848 căpitan de tâlhari, lucru despre care scriem și în fruntea foi noastre. Auziți d-voastră, Avram Iancu, care a încins sabia vitejească pentru liberarea din jug a poporului român, care s'a luptat în fruntea poporului pentru Împèratul și Regele nostru, Iancu, care s'a purtat omeneste chiar și față de dușmani, — căpitan de tâlhari numit astfel de cătră un slujbaș unguresc, în diregătorie și la o pertractare de tribunal.

Aceasta putem să zicem, că este o obrăznicie, care a produs indignare și mânie pretutindenea între Români. Vrednicul avocat dela Arad, dl Stetan C. Pop, a protestat ca apèrător atunci la tribunal și va protesta în recurs.

Apoi în vrednicul nostru ziar național „Tribuna“ s'a infierat acest atac în mai mulți articoli și în sfârșit s'a mișcat tinerimea noastră dela școalele înalte, protestând în cuvinte energice și cerènd dela stăpânire pedepsirea procurorului. Un protest a făcut tinerimea dela Cluj, subscris de aproape 60 de tineri, alt protest a făcut tinerimea din București, și al treilea tinerii din Bucovina și cei din München.

Proteste s'au publicat în „Tribuna“. Pe cât de mult infierăm atacul nesocotit al procurorului Lázár, pe atât s'untem de mândri de pășirea curajoasă a tinerimei noastre. Bravă tinerime!

Jurații cei noi.

Am arètat că dela Anul-Nou anumite fapte ce cad sub judecata legii, nu vor mai fi judecate de tribunal ca până acum, ci de curtea cu jurați. Numai dacă jurații spun că, după sufletul lor, omul cutare e vinovat, vine tribunalul

Sus în cer s'o ridicat

Și pe pământ s'o lăsat,

Cine cruce face-și-a

Dumnezeu l-o ajuta!

III.

La lina fântână

Dai Domnului Doamne,*)

Apă și-am beut

Până-am adormit.

Câinii de Jidovi,

Ei ne-o doblicit

Și ne-o d'ocolit

Și toți au scăpat,

Numai mine prins

Și pe mine dus,

Sns la Rusalim

În poarta lui Pilat

Și m'o răstignit

Pe-o cruce de brad.

Unde că-mi bătere

Prin tălpi și prin palmi!

Cuie de oțel,

Sângele-mi mergere

Pe pământ cădere,

Creștinii-l strângere

În țeară-l trimitere,

Bun vin se făcere.

D'unde mă încingere

C'un brâu de măceș,

Carnea-mi culegere

Pe pământ cădere

Creștini-l strângere

În țeară-l trimitere.

Bun grâu se făcere.

D'unde că-mi punere

Cunună de spini,

Pèru-mi culegere

Pe pământ cădere,

Creștinii-l strângere

În țeară-l trimitere,

Bun mir se făcere.

Câți creștini pe lume s'unt

Toți cuu mir se-ncreștinează

Și cu Domnul se botează.

IV.

Dă ales Toma bun bărbat

Lerum lio Doamne

Întră-n grajdul ferecat,

Scoate murgul înșelat

Înșelat și înfrènat

Și pe el s'o aruncat

Și a pornit la vènat,

Și vènă cătu-și vènă

Și vènă o lebejoară

Trase d'arcu s'o săgete.

Nu mă, Tomo, săgeta,

Că eu nu-'s cine gândești,

Că io-'s Ioan, sfânt Ioan

Nănașul lui Dumnezeu,

Mèsur cerul și pământul,

Pământul cu umblatul

Și cerul cu stânjinul.

Și pe pământ am aflat

Coaste mari a oilor,

Văi adânci a boilor,

Tufe rele-a caprelor

Și lunci grase-a căilor

Și ogoară-a porcilor.

*) Se repește după fiecare rind.

și îi croește pedeapsa. De vor zice jurații că omul nu-i vinovat, de-a omorât, de-a spart, — tribunalul nu-i poate pedepsi cu nimic pentru fapta lui.

Acum s'au stabilit listele *juratilor* pe lângă fiecare tribunal. Sînt culeși oameni din tot ținutul cât se ține de acel tribunal.

Și, durere, a trebuit să ne încredințăm, că nici aci n'avem de-a face cu un lucru deplin al dreptății, ci tot cu o apucătură unguerească.

Ce-ar fi mai firesc ca aceea, că în ținuturile românești, în care trași pe banca acusatilor pentru greșeli și păcate, vor veni Români, și jurații să fie Români, ca să înțeleagă bine pe nenocitul făptuitor, să vadă, de-i vinovat, c'a făcut lucrul cu gând rău, ori numai o întemplantare fără noroc l-a împins la el?

Dar' în loc de asta, listele juratilor sînt așa alcătuite, că în ele intră tot felul de oameni străini și neînțelegători de limba noastră, așa că și acest fel de judecată, va fi pentru unii, pentru Unguri și unguriți, mumă, pentru noi însă — ciură?

La Bistrița de pildă, din 120 de jurați, abia 40 (a treia parte) sînt Români, deși cei aduși înaintea legii vor fi ei de două ori atîția cîți neromâni. — La Arad apoi comedia a fost deservită. Din 220 de jurați, 100 deplină au fost aleși — *Jidovi*, încât ai crede că ești într-o varmeghie — jidovească!

Un glas din Belgia.

O însemnată foaie din Belgia, a rugat pe mulțime de oameni din cei mai învățați din Europa, să-și scrie părerile lor asupra viitorului ce Europa îl are în veacul ce vine. A și început să publice răspunsurile ce i-a sosit. La loc de frunte a publicat răspunsul celui dintăiu, dl Coubertin.

Dl Coubertin vorbind despre împărăția noastră, spune că zilele acestei împărății sînt numărate, că ea nu mai poate dăinui mult, că prea-i mare mesteacătura de popoare din ea, care nu se mai înțeleg și nu se potrivesc sub o căciulă.

Despre Ungaria îndeosebi vorbind, numește stările de aici „chaos ungueresc”, adică zăpăceală, noureală, negură unguerească.

Zice că desfacerea Austriei s'ar împărți între Germania, care ar lua părțile germane din Austria, între Rusia, care ar pune mîna pe unele slave, și s'ar reinvia Polonia și s'ar lăsa Ungaria de sine stătătoare.

Mai știi de e proroc mincinos dl Coubertin ori nu?

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-mează-zl.

Nou comandant englez.

Le umblă rău Englezilor. Am amintit în nrul trecut, că au fost bătuți în două locuri. De atunci a venit știrea, că a fost bătut și Buller în Natal. El a voit să treacă peste riul *Tugela*, dar a fost respins cu mari pierderi.

În urma acestora stăpînirea engleză a nimit un nou comandant în Africa, pe lordul *Roberts*, un viteaz și iubit general la Englezi, ear' de cap al statului-major pe lordul *Kitchener*, care acum e în Sudan.

Englezii sînt foarte necăjiți de aceste lovituri și de mișcările dușmănoase din deosebite locuri.

Mișcări dușmănoase și pregătiri.

O mișcare dușmănoasă s'a făcut împotriva Englezilor în Irlanda, la Dublin, din partea Irlandezilor. Dar afară de aceasta mai sînt în două locuri mișcări primejdioase.

Despre una dă știre ziarul din India „*Allahabad Pioneer*”, că dacă va sosi știrea învingerilor mai mari ale Burilor, la Ganges se poate naște un incendiu mai periculos, ca la *Tugela* și *Orange*.

Altă mișcare periculoasă este trecerea Africanderilor la Buri. Mișcarea ia întindere tot mai mare. Din *Pretooria* se depeșază, că în *Barkley-West* s'au alăturat la Buri 900 de Africanderi, în *Barkley-East* 1200 și în *Burghersdorp* 1500.

Pregătirile Angliei continuă. Noue trupe sînt comandate în Africa. În *Canada* se adună o trupă auxiliară. Din *India* vor pleca 4 regimente miliție acclimatizată și o divizie de artilerie. Pe 10 Ianuarie se așteaptă sosirea noului contingent din *Australia*, constând din 1000 de cavaleriști și 5 baterii.

Cătră sfîrșitul anului.

Afară de numărul de față, vor mai eși doi numeri în anul acesta din foaia noastră. Apoi „*Foaia Poporului*” va intra în un nou an, în anul al optălea al vieții sale. Se încheie deci în curînd șapte ani, de cînd s'a ivit această foaie, ca un steag fulnic, în mijlocul poporului

român. Vieța ei nu este așa lungă, dar' cu atît mai rodnică. Nu dela noi o zicem aceasta, ci ne-au spus-o și ne-o spun zilnic cetitorii nostri. Unele din vocile lor le-am publicat, altele nu. Se vede însă din toate, că „*Foaia Poporului*” a adus mult folos poporului nostru. Ea i-a dat sfaturi și povești bune și folositoare în toate ramurile de cunoștințe; ea l-a luminat în privința politică, l-a îndemnat să-și iubească neamul, limba, biserică și școala și tot ce avem noi bun și folositor. Apoi i-a dat povești economice, l-a îndemnat să îmbrășeze meseriile și negoșul, ca să-și facă un traiu mai bun! Cu un cuvînt l-a luminat și l-a povățuit, arătându-i ce-i bine să facă și de ce să se ferească. Ea a apărut totodată și drepturile naționale-politice, ce oamenii nostri, ca cetățeni români ai patriei au și trebuie să aibă.

Toate acestea și altele le-a făcut „*Foaia Poporului*” din dragoste față de frații nostri țărani români, pe cari dorim a-i vedea luminați și umblînd pe cărările binelui și fericirii.

Călăuzită de această dragoste, ea va merge și în anul ce vine pe căile de pînă aci, fiind făclia vie, care duce lumină în casa țărănească. Tari în nădejdea unui viitor bun și fericitor al poporului nostru, gata a-l apăra și ocroti pe țărani împotriva cursei și ademenirilor ce i-se pun de cătră străini, „*Foaia Poporului*” nu va lăsa nici un prilej a nu înfiera răul și a arăta calea binelui, fie în politica națională, fie în trebuințele vieții de toate zilele.

De aceea ne rugăm de cetitorii nostri a ne da și pe anul viitor prețuitul lor sprigin, parte scriindu-ne știri și păreri de ale lor, parte abonînd foaia și lătindu-o între prietenii și cunoscuții lor.

În noul an „*Foaia Poporului*” va ave același preț, ca și pînă aci, adică 1 fl. pe jumătate de an și 2 fl. pe an și va eși, ca și pînă aci, cu ilustrații și redactată cu îngrijire.

Din jurul Turzei (Petridul-sup.).

Culese de Emil Murășanu.

I.

Sus în deal de Rusalim
După-o tufă de maslin,
Este-o peatră răsturnată
C'o cruciță răzimată,
Dar' la umbra cruciței
Maica sfântă-l luminată,
Șede cu fiiuțu-n brațe.
Fiiul plînge stare n'are,
Maică-sa din graiu grăia:
— Taci fiiule, taci dragule,
Că ție maica 'ți-a da:
Două pere, două mere,
Două țite d'albe-a mele,
— Vai, maică, nu mi de ele,
Mi de maica cerului,
De puncta raiului.
Că-i că firul capului.
Care om îi păcătos,
De pe puncte cade jos,

Cade-n iadu-ntunecos;

Care om nu-i păcătos

Merge pe puncte frumos

Merge-n raiul luminos.

II.

Coborî-a coborît

Trei ângeri p'acest pămînt,

La păstori au săluit

Și din graiu așa-au grăit:

Ficiorita maică sfântă

A venit vremea să nască,

Și umblă din casă-n casă

Și nime nu yrea s'o lase.

Până Joi de cătră seară

În o poiată intrară;

S'asezat pe fîn uscat

Și-a născut mare-mpărat,

Și lui nume cum 'i-o pus?

Pusu-'i-o Domnul de sus.

Din Pustiniș.

Culeasă de Toșa Volcău.

Colo sus la răsărit

Domnului Doamne,

Mândră stea ni-s'a ivit,

Și steaua cînd strălucise

Păzitorii se înfricase,

Ângurul Domnului sta

Și la păstori le zicea:

Nu vă temeți păstori,

Păstori de oi și miei,

Că eu vouă vă vestesc

La poporul creștinesc,

Că e mare bucurio

Până în veci să ne fie,

Se naște Domnul Isus

Măntuitorul de sus,

Christos, Domnul cel iubit

În cetatea lui David,

Vine să ne mîntuiască

Creștinismul să lățească.

Dela „Reuniunea economică din Orăștie“.

»Reuniunea economică din Orăștie» adresează prin noi, apelul de mai jos *cătră publicul nostru din comitatul Hunedoarei*. Rugând și noi pe toți câți au la inimă propășirea economică, după care mai repede urmează și cea culturală, a poporului nostru din acele părți, să nu treacă cu vederea acest apel, ci cărturarilor noștri de prin orașe și sate să pornească o acțiune binevoitoare întru spriginirea acestei Reuniuni.

Eată apelul:

Stimate cetitor! Precum credem că vă e cunoscut, la Orăștie s'a înființat de curând o »Reuniune economică« ce are de scop a veni în ajutor poporului din aceste părți, cu sfatul, cu pilda bună, și, după putință, cu sprigin material chiar, ca să pornească pe o cale ce mai bine și mai sigur duce la înaintarea sa în cele economice, și prin aceasta la bunăstarea sa materială și culturală.

Cărările pe cari are să se îndrepteze lucrarea Reuniunii noastre economice, ni-le arată statutele ei, aprobate de înaltul minister, și din cari estragem aci câțiva paragrafi de lipsă a fi cunoscuți tuturor celor ce bine vor voi a ne da spriginul lor. Eată-i:

Ș-ul 2 al statutelor sună: Reuniunea întru ajungerea scopurilor sale:

a) urmărește cu luare aminte dezvoltarea economică în singuraticii ei rami;

b) răspândește cunoștințele economice și se străduiește să introducă îmbunătățirile și înoirile economice;

c) ajutoreaază școlile și așezămintele economice esistente și înființează și ea de acestea;

d) edă și premiază scrieri periodice (foi) economice și lucrări de sine stătătoare, și contribuie la răspândirea de atari scrieri, prin înființarea de biblioteci și prin împărțirea acelor (a scrierilor) în chip gratuit, sau cu preț scăzut;

e) înființează școale economice de model;

f) face colecțiune de obiecte economice de model;

g) aranjează din timp în timp *expozițiuni economice ambulante*;

h) se îngrijește de ținerea de *prelegeri economice ambulante*;

i) *ajutoreaază pe tinerii sîrguincioși, cari cercetează școalele de economii*;

k) se îngrijește de așezarea de *învățacei la meserii și negoț*, de încuarterarea lor, de hrana și provederea lor cu unelte de învățământ;

l) se îngrijește, ca membrii Reuniunii să afe totdeauna în locul Reuniunii lucrări de cetit folositoare înaintării lor spirituale și morale, și de distracție (pentru petrecere).

Ș-ul 3. Membrii Reuniunii sînt:

a) *tundatori*, cari plătesc deodată 100 de coroane taxă de membru;

b) *ordinari pe viață*, cari plătesc deodată 25 coroane;

c) *ordinari*, cari plătesc 2 coroane pe an;

d) *ajutători*, cari contribuie odată o coroană spre scopurile Reuniunii.

Ș-ul 6. Taxele anuale de membri se plătesc în fiecare an la 1 Ianuarie, înainte.

Ș-ul 8. Membrii Reuniunii sînt îndreptățiți: a lua parte la adunarile generale, în înțelesul acestor statute, și a se împărțăși de favorurile (bunătățile) ce le dă această Reuniune membrilor sei.

Ș-ul 10. Comitetul poate șterge dintre membri pe acela, care lucrează împotriva scopurilor Reuniunii, sau care deși i-s'a cerut, a rămas în restanță cu taxa (plata) pe doi ani de zile.

Ș-ul 13. Adunarea generală e ordinară și estraordinară, și ea poate fi conchemată în Orăștie sau în ori-care altă comună din *comitatul Hunedoarei*. Adunarea generală ordinară se ține una pe an, estraordinară de câte-ori arată trebuința.

Pe lângă acest estras din statute, vă mai împărțășim unele din hotărârile comitetului Reuniunii, luate încă în întâia sa ședință dela 8/20 Noemvrie a. c. Eată-le:

Comitetul a hotărît, ca începînd chiar cu primăvara viitoare să vie într'ajutor țeranilor noștri la procurarea de *semințe* de tot felul, de *altoi* și de *mașini agricole*. Pentru aceasta se va cere pe calea sa spriginul binevoitor al înaltului minister regesc de agricultură și se va pune în legătură cu prăvălfi mari de semințe, și cu fabrici de mașini agricole, căutînd și aflînd de unde va putè aduce poporului *cele mai ieftine*, dar' în același timp *cele mai bune semințe, altoi și mașini*, pe care le va da cumpărătorilor fără nici o dobîndă pentru sine.

Asemenea a hotărît comitetul, ca după împrejurări, să înceapă încă doar' în iarna asta *prelegeri economice* în Orăștie și comunele vecine.

Atît în aceste prelegeri, cât și deosebit, comitetul nostru va stărui din toate puterile sale pentru înființarea de *tovărășii agricole* prin comune, ca fiind foarte ducătoare la scop întru înaintarea economiei mai bune.

Afară de *agronomie* (lucrarea pămîntului și ținerea vitelor), Reuniunea noastră va da încă deosebită luare aminte și *meseriilor și negoțului*, stăruiind și ajutînd pe cât mai mulți fii ai poporului nostru, a îmbrățișa aceste cariere, prețioase isvoare de câștig.

Ear' pentru a putè ține mai viuă legătura între sine și membrii sei, precum și a le sluji mai ușor cu sfaturi și povești bune, comitetul a hotărît a înființa o *foarte economică*, care va apăre dela Anul-Nou.

Din acest estras de statute și din aceste hotărîri ale comitetului »Reuniunii« noastre, se vede scopul și planul de lucrare al Reuniunii, și credem, stim. dle, că vă puteți și d-voastră încredința că lucru bun voim.

Ajungerea în măsură mai mică sau mai mare a scopurilor mai sus arătate însă atîrnă dela *spriginul* ce-l vom afla și îndeosebi dela *numărul membrilor* ce-i vom câștiga!

De aceea ne adresăm prin aceasta cătră d-ta, stimate cetitor, cu rugarea, să binevoești a face cunoscut acest apel în cercul cunoșcuților d-tale, *stăruiind ca cât mai mulți să se înscrie de membri ai »Reuniunii economice«*, încredințîndu-i că numai folos vor avè din micul dar ce vor face fondului Reuniunii, prin plățirea unei taxe oare-care. Cum taxele de membri sînt mici, ori-care om se poate face membru ordinar (cu 1 fl. pe an), ori cel puțin ajutător (cu 50 cr. pe an), și în schimb poate dobîndi cu mult mai mult, nu numai în învățatură, ci chiar materialcește, procurîndu-și prin Reuniunea noastră niște semințe alese, altoi nobili, ori vre-o mașină agricolă oare-care.

Cu o cale vă rugăm a atrage încă de pe acum luarea aminte a cetitorilor din comuna d-voastră asupra foii celei noue ce pregătîm, și care va costa numai 2 fl. pe anul întreg.

Pentru orientare vă mai facem cunoscut, că Reuniunea deocamdată își va începe lucrarea în acele comune mai apropiate, unde va vedè că se arată mai mult interes pentru scopurile sale, și unde se vor înscrie mai mulți membri.

Dorînd să ne vedem în curînd cât mai mulți adunați sub aripile acestei Reuniuni, care și-a scris o frumoasă țîntă pe steagul seu: ridicarea poporului la o înflorire mai viuă materială, ca de

aci mai ușor să se poată urca apoi și pe treptele culturii în sus, — vă salutăm și vă cerem spriginul.

Orăștie, în Decemvrie n. 1899

Din ședința comitetului »Reuniunii economice din Orăștie«.

Ioan Moța,
secretar.

Dr. Ioan Mihu,
președinte.

Notă. Taxele de membri adunate vor fi trimise pe adresa dlui Valer Orbonaș încredințat cu conducerea provisorie a agendelor cassarului. Taxele se socot plățite pe anul viitor 1900.

Din pildele altora.

Cehul și slujbașul neamț.

Povesteam într'o zi cu un oficer de viță Ceh, din Boemia, și venise vorba de conscripția ce se va face în întâiele 10 zile a anului nou ce vine. Deși era în uniforma cea cu aspre legi țesută, îmi era drag să ved însuflețirea pe care inteligentul Ceh nu și-o ascundea pentru cauza poporului seu și și pentru a celorlalte popoare asemenea pătimitoare.

Și mi-a povestit între altele următoarea întâmplare:

Era la cea din urmă numărare a populațiunei la noi în Austria. Foile naționaliste cehe scriseseră sêptemâni întregi pregătînd poporul cum să dea răspunsurile la comisia de conscripție, care, ca și cele ungurești, de cari spui d-ta, se sileau și ele să scoată la număr mai mulți Nemți de câți sînt. Era într'un sat unde Cehii trăesc mestecați cu Nemții și toți știu amîndouă limbile. Comisarul sucise capul la vre-o doi Cehi cu întrebările asupra limbei materne, că-i scoseseră Nemți, și prinseseră curaj și se folosea de apucătură și față cu alții. Ajuns în casa unui țeran ceh, om tîner, care cetia foi, slujbașul îi puse nemțește întrebarea:

— Ce limbi vorbești?

— Cehă și nemțească, răspuse.

— Dar' cum ved vorbești așa de bine nemțește, că mai curînd arêți a fi Nemț ca Ceh, numele încă îți înclină mai mult pe nemțe, nu cumva ești Neamț?

— Nu, sînt Ceh.

— Eu sînt dator a cerceta lucrul zise slujbașul, ca să scot adevêrul la iveală, că anume care om de ce neam e, ca să nu scurtăm un popor pe altul la număr, și cum aici sînteți mestecați, e prea cu putință că ești de viță nemțească dar' te-ai pierdut, și eu sînt dator a restabili adevêrul și te scriu cum îți sună numele, Neamț.

Atîta i-a trebuit tînerului Ceh: Ca mușcat de șerpe sări la slujbașul ce voia să-l scoată cu ori-ce preț Neamț, și strigîndu-i pe cehește: »Tu căne de Neamț! dar' dacă eu îți spun că sînt Ceh, mai ai tu voce să mă faci ce nu sînt?!« — se repezi la el, îl luă de guler, îl svirlî pe use afară și pe treptele casei în jos, de se duse marele germanisator tot de-a dura până jos!

I-a făcut omului proces. S'a purtat țeranul de admirat în fața judeților. Și-a recunoscut fapta, și-a cerut însuși pedepsirea, căci, zicea, o voiu primî cu dragă inimă, simțîndu-mè fericit că am plătit îndată cu bani de-ai mei celui-ce încerca a se atinge de mândria mea cea mai mare, de naționalitatea mea! Acum mă puteți încuia. Nu mă supêră.

I-au dat trei luni arest, dar' nici Neamțul n'a mai cercat să scrie pe alt Ceh ca Neamț, numai pentru-că numele îi suna ceva »a nemțe«, schimonosit prin vremi de alți zbiri înaintași!

Rip.

PARTEA ECONOMICĂ.

Despre măiestrii.

VI.

Butnăria. De mergem ori la ce tîrg mare, vedem câteva cară mari încărcate cu buți și cu buclane, și — de multe ori — nici nu se începe tîrgul bine și ele sînt trecute, sînt vîndute. Și se vînd cu prețuri bune, câte 2—3—4—5—6 fl. una! Și de vom computa lemnul din ele, vom afla că acela nu face nici a 5-a parte a prețului ce dăm pe o bute ori pe un butoiu; adecă patru din cinci părți rămân butnarului pentru lucru. Și nu-i mirare că au așa mare trecere, că și la casa cea mai săracă sînt de lipsă câteva buți și buclane: pentru varză, pentru oțet și pe unele locuri pentru murătoare (slatină). Ear' butnari sînt atât de puțini. Mai numai pe la orașe vedem butnari de dai Doamne, pe sate sîntem buni bucuroși de aflăm câte unul care se bată cercurile ce se rup; ear' de este atât de priceput, cât se poată pune o bute la olaltă, după-ce s'a desfăcut de cătră olaltă din pricina uscăciunii — atunci trece de butnar foarte procopsit.

Fiind lucrul așa, și fiindcă vase de acestea trebuie foarte multe, la cei avuți ca și la cei săraci, ar face bine dacă cât de mulți copfi de-ai noștri ar învăța această măiestrie frumoasă și bine plătită. Butnarii află de lucru și pe la berării și pe la alte fabrice, deci până se adune bani ca să-și poată deschide lucrătorea, află de lucru destul, și încă foarte bine plătit.

La butnar nu se recer multe unelte, cam cu 10—15 fl. și-le poate cumpăra toate, dar' se recere ceva capital, baremi de 50—100 fl. când începe măiestria. Că el are lipsă de lemne alese și bine uscate; el are lipsă de doage. Lucrurile lui sînt mai bine căutate cam dela mijlocul verei până în postul Crăciunului. Atunci se trec ca piperul. Că-i vin atâtea reparaturi: de pus o doagă-două, de rētezat niște gardini, de pus la olaltă vase desfăcute, de pus funduri la vase desfundate, de cercuit ș. a. Toate

acestea-i aduc tot mereu câte ceva. Ear' de când prind prunele a pica, de le adună oamenii pentru vinars, și până toamna târziu, ce și-a pus și cea mai săracă babă curechiul în bute — butnarul tot bagă bani în pungă pentru munca lui cea cinstită. Peste an, când nu-i vine lucru străin, face doage și le pune la uscat. Deci, bine ar fi dacă baremi în satele mai mari am avē câte un butnar iscusit. Dar' și în sătutele cele mai mici ar putē trăi câte unul cât de bine, numai să fie muncitor și cruțător.

Așadar': Sē ne gîndim la această măiestrie cinstită și sē ne aplicăm copfii la ea, sē nu lăsăm ca tot străinii sē adune banii cei mulți pentru vase, cu atât mai vîrtos, că chiar noi Români sîntem așezați pe locurile cele mai avute de lemne, tot de prin ținuturi locuite de Români își duc străinii la orașe lemnul cel bun pe prețuri mici, și ni-l vînd nouē, ca vase, cu prețuri foarte bune. **I. P. R.**

Esposițiile economice în Sibiu.

— Raport oficios. —

Despre *esposițiile economice*, ce le-a aranjat în Sibiu *Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu*, la 22—29 Octomvrie c. s'a făcut raport oficios și s'a cetit în ședința comitetului central la 5 Decemvrie c.

Deși la timpul seu noi am făcut raport despre aceste esposiții, dăm în cele următoare și raportul făcut din *direcție*, de oare-ce multe bune putem învăța din el.

Etă cuprinsul lui:

Onorabil comitet!

În cele următoare îmi iau voe a presenta onorabilului comitet despre esposiția de vite, a 10-a, ținută în Sibiu la 26 Octomvrie n., cum și despre cea de poame a 3-a, ținută tot aici în zilele din 22—29 Octomvrie n. c. următorul

Raport:

Esposiția de vite, cu abateri dela terminul din program, s'a ținut cu o zi mai nainte adecă la 26 Oct. și aceasta din cauză că dl inspector Lickel, în 27 nu ar fi fost în pozițiune să iee parte la esposiție, unde avea să reprezente pe

Înaltul guvern. La esposiția presidată de dl Dem. Comșa, prof. și ținută în tîrgul vitelor, au espus: 56 proprietari, în total 168 capete vite. Reprezentate la esposiție au fost puține comune.

Schimbarea terminului probabil a făcut de cele mai multe au escelat prin absențare.

Premițînd, că toate premiile atît de stat, cât și cele ale comitatului, au fost disbuite pe baza hotărîrilor juriului, constituit sub conducerea presidentului nostru, ca date despre mersul esposiției peste tot va servi raportul juriului, ce se va presenta cu altă ocaziune onorabilului comitet. De încheiere constat, că membrul pe viață al Reuniunii noastre dl *Alesandru Lebu*, proprietar aici, a binevoit a ceda Reuniunii premiile în valoare de 80 de coroane, cu scop de a se pune temelie unui fond de premii pentru esposițiile de vite.

Trecînd la esposiția de poame, care — mulțumită conlucrării tuturor factorilor competenți, se poate ranja din toate punctele de privire între cele mai reușite, raportează următoarele:

În conformitate cu hotărîrile onorabilului comitet, apelul biroului adresat stimatelor doamne: Otilia D. Comșa, Minerva Dr. Brote, Silvia Dr. Barcianu și Maria Dr. Crișan, apoi d-șoarelor Eleonora Borgia, Hortenșia și Mina Cosma, Agneș Cristea, Alesandra Eugenia și Aurelia Moga, Delia Olariu, Hortensia Penciu, Eugenia și Tinca Simonescu — de a ne sta într'ajutor la aranjament și celelalte afaceri ținătoare de esposiție — au aflat rēsunetul dorit. Doamnele și d-șoarele menționate cu o diligență de fer și cu o abnegațiune rară, au ostenit în decurs de 2 săptămâni din zor de zi până seara târziu atît la aranjamentul esposiției cât și ca ținînd cassa la esposiție și la bufetul de d-lor înființat.

La un al 2-lea apel al nostru, d-șoarele Aurelia și Olivia Bardosy, Lucreția Bența, Eufemia Catona, Dora Colbasi, Cornelia Decian, Mărioara Popescu, Felicia Rațiu, Eugenia Tăbăcariu, au binevoit a primi asupra lor greaua misiune de a face onorurile casei și pe ciceronii esposiției.

Alătura de dame în ajutor ni-au mai stat parte ținînd inspecția în salele esposiției, parte la cassă, domnii Teodor

Salvina.

(Urmare).

Veselia era mare. Jucău și beau și mâncau și chiuiau și chiuiau de rēsună Detunata și le ducea rēsunetul până departe. Odată Ionuț se ridică, ia pușca lui cea cu cremene — care o purta pururea cu el, — o umplu și zise cătră bărbați: Fraților! haidăți să dăm o leacă la țintă, că nu-i bine să lăsăm meșteșugul băieșitului, dar' al pușcatului încă nu trebuie dat de tot uitărei. Te miri de ce ne-a fi bun. Se mai abat pe la noi și fiare sălbatică cu 4 picioare, dar' pot veni vremi când se năvălesc asupra munților noștri și fiare mai spurcate de cele cu 2 picioare. Trebuie să ne știm apēra. Cine mai are vre-o pușcă aici, să vină încoace!

Și în scurtă vreme se înșirură peste 100 de Buciumani voinici, toți cu cioareci albi de habă și cu călțuni cu pinteni de argint, toți cu șerpare de curea, toți cu cămăși albe ca omēțul și împesțirăte pe la pumnași și pe la guler cu mētasă neagră, toți cu chicele împletite și pe cap cu pālărși mici de mētasă neagră și pe ele șinoare de aur ca degetul de groase, toți rași pe barbă și cu mustețele tunse. Ai fi jurat că-i o armadie din poavești, ear' Ionuț în fruntea lor ca un împērat.

Muierile, când îi priviau cu ochii lor cei schinteietori, gândeai că vor să-și soarbă, nu altceva.

— *Gurifi-vē* careva colo în bradul acela, — zise Ionuț, — legați bine un cilindru de glaje și apoi haidăți jos.

Un cilindru gol de glaje fu legat în vîrfurile unui brad, chiar de crucea lui.

— Acum haidăți să numărăm 100 de pași *voinicești* dela brad spre dreapta, acolo să ne punem în glidă.

Porunca fu împlinită.

— Acum cel dela aripa stîngă să fie gata de pușcat: unu, doi, trei!

Când zise Ionuț *»trei«*, cel dela aripa stîngă țintă spre cilindrul din brad și-l șterse de se auzi; dar' numai cât îl netezi, nu se sparse.

— Acum celelalt: unu, doi, trei!

Glontul acestuia nimeri cilindrul atît de bine, de tot ferferiță se duse; rămase numai gărlicul legat cu ață de cetina bradului.

— Bravo! — zise Ionuț, — acum să ved eu cine mi-a lua gărlicul cilindrului, vēdu-vē grași să vē ved!

— Unu, doi, trei!

— N'ai nimerit!

— Altul: unu, doi, trei!

— Nici tu n'ai nimerit!

Și tot așa comandă până era pic de apă, toți se pîrîndară și mai veniră la rînd și bărbați care nu avură puștile la ei și pușcară cu puștile ortacilor, dar' pace gândeai că gărlicul acel de glaje e fermecat, că nu se mai dedea dus de unde era legat. Acum toată crenguța era pâlită și despoiată de ace cum o fripseră gloanțele, și gărlicul tot acolo sta.

Atunci Ionuț luă pușca la ochi și zise cătră unul;

— Comandază tu, *Aviroanel!*

Și omul cu numele Aviron numără: Una, două, trei! Și când zise trei: pa! și gărlicul sbură cu creangă cu tot.

Toată mulțimea strigă un *vivat* și *Glück auf*, să trăească Ionuț, Ear' muierile mai adăuseră: *Și să-i dee Dumnezeu o găzdoaică vrednică!*

— Așa, ortacilor, — grăi Ionuț, — să ne mai gîndim din când în când și la vremi grele. să ne deprindem la arme, de va veni vre-un dușman să nu ne înholbăm la el cu mînile în sin și să ne bocim ca babele, ci să-l primim cu găluște. (Va urma.)

Orlea, Vincențiu Orăsan, și Băbist Boiu, funcționari consistoriali, cum și Vasile C. Osvadă, administratorul »Tipografiei« și elevi din secțiunea pedagogică a seminarului »Andreian«, domnii Vasile Mateiu, Ioan Pavel, Septimiu Popa și Nicolae Vasu.

Suprainspecțiunea la expoziție o au avut: președintele D. Comșa. v. pres.: Dr. D. P. Barcianu; membrii din comitet: Pantaleon Lucuța, Dr. P. Șpan, Dr. I. Stroia, Romul Simu și Emil Verzariu.

La decorațiuni bun serviciu ni-au făcut firmele comerciale Petru Nedelcovi, Josef Goldstein, Rezső Krassowky și Teodor Popescu, cari cu multă prevenire ni-au pus la dispoziție diferitele covoare neaprate la decorațiuni.

Încât privește însași expoziția, ea s'a deschis în mod sărbătoresc Duminecă, în 22 la orele 12 din zi prin președintele nostru, asistat de întreg comitetul. La acest act sărbătoresc între marele număr de asistenți au participat și I. P. S. Sa dl Ioan Meșianu, arhiiep. și metr., Ilustritatea Sa dl G. Thalmann, comite supr., Il. S, Păr. vicar Dr. Il. Pușcariu, primarul orașului Iosif Drotleff, și alții.
(Va urma).

HIGIENĂ

Grijiți bine copiii!

Pe la 8 luni copilul poate începe a fi hrănit și cu alte mâncări afară de laptele mamei: i-se ferbe în lapte puțin gris, coaje de jimblă ori de pâne. Dar' mămăliga cu lapte, e și mai bună ca pânea ori jimbla. I-se poate da apoi supă de carne de găină ori de vită. În supă e bine să se pună câte un gălbenuș de ou.

Oul fiind foarte hrănit și avându-l aproape fiecare om la casă, e de știut că e foarte bun pentru hrana copilului, dar' să i-se dea numai moale fert, nu virtos, căci virtos nu-l poate mistui.

Copilului de țiftă să nu-i dai poame și verdețuri, că-i pot strica rău rinzuca.

Beuturi spirtuoase, îndeosebi vinars, e cel mai greșit lucru a da copilului care suge. E adevărată otravă pentru trupul lui slăbuț. Îl va face un hăbăuc, un timpit la minte.

Vinuri vechi și curate, pot fi date în măsură mică copilului mai măricel, dar' numai atunci când vedem că în asemănare cu vârsta, el a rămas nedevoltat și slăbuț. Celor-ce-s'voinici numai de mâncare, să nu le dăm nici un fol de beutură, decât apă bună.

Copiii trecuți de doi ani, trebuie hrăniți așa, ca din hrană să prindă puteri trupul lor și să capete sânge, anumă cu hrană de-a oamenilor mari, îndeosebi cu smântână, lapte, unt, caș, brânză, ouă și carne.

Peștii pentru copii sunt mai mult stricacioși ca folositori.

Pânea de săcară, de orz și de ovės, fiind grea de mistuit, asemenea să n'o dăm copiilor.

Fasolea, lintea, mazărea, curechii și cartofii, ca plante grele la rînză, încă să nu le dăm copiilor decât în cătătime mică.

Morcovi, napi, ridichi, ceapă, crastaveți, sălată, poame coapte, struguri, cireșe, nuci și alune, să nu dăm copiilor fiecând, ci mai ales după-ce au mâncat alte mâncări. Atunci le fac foarte bine.

Simburii poamelor, cireșelor și altora, să nu lăsăm să-i mănânce copiii, că le pot aduce boale de stomach ce le primejduesc chiar vieța!

SFATURI.

Stîrpirea păduchilor de vite.*)

Se întemplă de multe-ori, fie pentru-că vitele se nutresc cu nutreț prea aspru și sec, fie pentru-că nu se curăță de ajuns, că ele se umplu de păduchi, cari le mănâncă și slăbesc, de rămân numai cu oasele pe ele. Un mijloc foarte ieftin și probat în contra acestor insecte, este spălătul vitelor atacate de păduchi, cu apă puțin călduță, în care au fost ferți cartofi sau crumpene. Unii economi mai întrebunțează în contra păduchilor la vite și oțetul făcut din merele pădurețe, cu care asemenea le spală de mai multe-ori, până-când aceia se stîrlesc cu desevîrșire.

Contra asudatului ferestrilor.

La casele numai cu un rînd de ferestri, după-ce se face focul în ele și afară e frig, gîmurile sau ochii de sticlă încep a asuda. Un mijloc probat în contra aceluia asudat este spălătul acelor numai pe o lature cu o amestecă-de 4¼ spirt de vin de 63 de grade, în care se mai pun 225 grame glicerîn și o parte corăspunzătoare de esență de uleu

Scutirea altoilor de iepuri.

Este știut, că iepurii de câmp putînd ajunge în grădina de pomi, cășunează o daună însemnată în altoi și pomișorii mai tineri, ciungărindu-i și rozîndu-le scoarța. Un mijloc probat în contra acelor este vărutul altoilor cu o ciruială făcută din o parte pămînt lutos sau cleios, o parte balegă de vită, o parte și jumătate lapte de var și o parte de urină. Aceste materii se amestecă bine la olaltă și după-ce sînt gata se mai adaugă și fierrea dela două sau trei vite mari. Cu ciruiala aceasta se spoesc altoii și pomișorii mai tineri, întocmai precum se spoesc păreții caselor cu var.

Sădirea pomilor.

De ce să nu sădim pomii prea afund? Cea mai mare greșeală la sădirea pomilor o aceea, că se sădesc prea afund. Sub sădirea prea afundă înțelegem aceea, când astupăm nu numai rădăcinile, dar' și grumazul acela ce-i între rădăcini și trunchiu. Încă în pămînturi ușoare-i mai puțin stricăcioasă, dar' în pămînturi grele, îndesate, nu putem spune cât e de păgubitoare sădirea prea afundă. Par'că nu poate circula sucul prin pom cum se cade, par'că scade în loc să crească, aruncă surcei de ploaie din pămînt și tot pomul pătimeste, frunzele-i îngălbinesc, veștejesc, și el pier, după-ce îl umplu mai întăiu toate

*) În nrul trecut am dat unele povețe pentru stîrpirea păduchilor de vite; azi mai dăm următoarele.

boalele pe trunchiu, crengi și frunze. Din acestea se vede acurat, că prea adâncă sădire a pomilor este stricăcioasă. Este deci de lipsă să ne însemnăm, că grumazul rădăcinilor să nu ajungă prea adânc în pămînt. Să ajutoră creșterea pomilor dacă la sădire punem pe rădăcini pămînt gras humos-arinos. Prin aceea se imputeresc rădăcinile. De sine se înțelege că rădăcinile vătămăte trebuie ciuntate și netezite cu un cuțit ascuțit.

Știri economice.

Însoțirea de credit sătească sistem Raiffeissen din Veștem își va începe zilele acestea activitatea, după-ce tribunalul reg. din Sibiu dto 25 Noemvrie n. c. nr. 7171, a provăzut statutele cu clausula de aprobare. În fruntea acestei însoțiri, înființate la stăruința secretarului Reuniunii române agricole, a dlui Vic. Tordășianu, stă ca preșident dl George I. Ogorean, proprietar, al cărui netăgăduit merit este înființarea în Veștem a însoțirii. Organ de publicitate la însoțirii s'a decretat »Foaia Poporului«.

La școala agronomică din Geoagiu, sistemisată pe timpul de iarnă din partea ministerului de agricultură, s'au înscris 15 tineri de economi din Săcuime și 3 din comitatul Hunedoarei. Școala s'a început în 1 Decemvrie.

Tîrguri. Ministrul de comerț a conces, ca tîrgurile de țeară din comuna Egerhát, comitatul Sălăgiului, să se ție în următoarele zile: Ianuarie 1 și 2 în fiecare an; Mercuria și Joia înainte de Paștile românești; în 31 Iulie și 1 Aug.; în ziua premergătoare Sfântă Măriei-mici române și în ziua de Sfântă-Măria-mică — în ziua dintăiu tîrg de vite, în ziua a doua tîrg de mărfuri (ziua tîrgului).

Mai departe tîrgurile de vite oprite prin ordinațiunea din 3 Iunie 1898 nr. 37.033 din comuna Malmerog (comitatul Târnavei-mari), se îngăduie a se ține de nou.

Filoxera. În viile comunei Malomfalău (comitatul Murăș-Turda) s'a constat ivirea filoxerei.

Răspundeți acurat!

Atragem azi luarea aminte a poporului nostru asupra unui lucru însemnat!

Peste două săptămâni, la 1 Ianuarie 1900 după cîlindarul nou, se începe în toată țeara la noi, o nouă numărare a populațiunei, a locuitorilor.

Numărările acestea se fac tot din zece în zece ani, și au de scop a scoate la iveală că oare crește ori scade numărul locuitorilor țerei? Și dacă peste tot numărul crește, să se arate deosebit care dintre popoarele țerei crește mai tare, și care stă locului ori dă chiar înapoi. Din aceasta apoi se judecă cu drept cuvînt, în care popor este mai

multă putere de viață și în care a slăbit ori slăbește această putere?

Nu este lucru neînsemnat numărarea aceasta, dar', durere, noi Românii din aceste țări, nu 'i-am știut da prețuirea cuvenită, și nu ne-am folosit de ea pentru a ne scoate la iveală așa după-cum vrednicim.

Slujbașii unguri încredințați cu numărarea sufletelor, au știut apoi folosi negrija noastră și a altor popoare nemaghiare, pentru a face să reese, că noi am fi un popor ce ne sporim numai tare încet, ear' ei, Ungurii, se sporesc ca buruienile, încât acuși or să copere toată suprafața țării cu verdeața lor brusturească, ear' florile poporului nemaghiare abia vor mai pute fi văzute de sub frunzele lor mari, fără vlagă.

Până înainte de asta cu vre-o 20 de ani, Ungurii, după chiar numărarea oficioasă, erau abia *cinci și jumătate milioane* în toată țeara. La numărarea de acum 20 de ani, numărare pe care o făcură ei după-ce ajunseră în șea, deodată se scoaseră peste șese milioane, ear' la numărarea de acum 10 ani, puseră lumea în uimire prin cifra ce o deteră despre sineși, că adecă dela 6 milioane ce fuseseră, acum s'au aflat: *8 milioane!* Șese milioane de oameni s'au sporit adecă în 10 ani, cu... două milioane! De ar fi asta adevărat, apoi în vre-o două sute de ani ei ar scoate toate popoarele din Europa, care abia 'i-ar mai cuprinde pe ei singuri!

Noi știm că aceasta nu-'i adevărat și că ei n'au putut spori atâta, dar' lumea mare din afară n'are timp să cerceteze așa de amănunțit lucruri din țări străine, și primind de bani buni ce li-se spune »oficios« (mai ales că în alte țări cuvântul oficios este și totdeauna adevărat!), scot vorbă că în țeara aceasta singurul popor de viață ar fi... cel unguresc, care eată cum sporește de repede, pe când celelalte stau acuși locului! Și așa crește prețuirea Ungurilor și scădem noi.

Și de unde es ei așa mulți? De acolo, că încurcă cu întrebări pe unii oameni de-ai noștri, încât, deși's Români, îi iau drept Unguri, că ci-că ei s'ar fi cunoscut pe sine de atari! E omul primar în sat, ori jurat, ori cu altă »tistie«, și poate mai știe și îndruga câteva vorbe ungurești, — atunci comisia de numărare îl întreabă care îi e »limba maternă«? Răspunsul singur cu puțință ar fi să spună Românul că *cea românească*, dar' un domn fisolgăbiru și notar 'i-a umplut de atâtea-ori urechile cu aceea, că aici în țeară n'are drept la viață decât Ungurul și limba lui, dl »biru« ori »kișbiru« gândește că și aci tot pe placul »mărilor-lor« are să răspundă, nu pe placul *adevărului*. Și zice că — cea ungurească, și comisia deși știe că omul a vorbit o prostie, îl ia la răvaș ca pe un Ungur, Ungur nou, ivit din pământ! Și apoi de ici unul de colo altul, adună mulți și es mari la cifră! Pe Jidovi, deși's acuși un milion în țeară, nici nu-'i mai numără deosebit, ei pe 3 din 4 îi iau ca Unguri-patrioți, pe ceialalți îi trec printre Nemți (ca vorbind adecă aceeași »limbă maternă«). Și așa se arată la lume »mulți« și »spornici«, și lumea îi prețuește, pe când noi de fapt știm că tocmai ei sunt un popor

mult mai moleșit și mai scăpătat fizicește ca poporul nostru.

Cine are urechi de auzit și cap de înțeles, să audă și să înțeleagă!

Săvârșește adevărat păcat neiertat contra mamei noastre națiuni tot acela, care cu prilejul numărării de nou a populațiunii, nu va răspunde de tot *hotărît și acurat*, că limba lui maternă (adecă învățată dela mama și pe care și el o ține de limbă a sa și a neamului seu), *este limba română!* Tot Românul e dator a-'i cere deosebit celui-ce face conscripția, *că așa să-l însemneze pe el acolo în cărți, ca să ese bine la iveală, că el și cu toată casa lui, sunt Români!*

Eu pot să știu zece limbi, dar' când cineva mă întreabă care îmi este »limba maternă«, nu pot răspunde alta decât *cea românească!* Așa să facem mai ales cu prilejul acestei numărări noue! Numărarea se face între zilele de 1 și 10 Ianuarie n. 1900. În 1 se începe, în 10 trebuie să fie gata.

În timpul acesta fiți treji, fraților Români și dați răspuns taro comisiei, *că sunteți Români*, ear' cel-ce s'ar abate dela ținuta asta, vrednic este a fi isgonit cu petri dintre noi! *Ionel.*

Ioana Bădilă.

În toamna caldă aduceau toate gazetele noastre trista știre a încetării din viață a uneia dintre cele mai alese din femeile noastre. »Foaia Poporului« încă o a adus. Acum aducem chipul acestei vrednice femei, care până era vie se numia doamna Ioana Bădilă. În veci nu va

fi uitat scumpul ei nume de neamul românesc, căci nemuritor 'și-l-a făcut prin facerile de bine până era în viață, ear' la moartea ei a lăsat sume însemnate pentru scopuri de binefacere. Așa a lăsat: 35.000 fl. pentru un internat a studenților români aflători la școalele cele mari din Cluj, 1000 fl. pentru casa națională și 500 fl. pentru Reuniunea femeilor române din Sibiu.

Unde atât da lămurit vorbesc faptele, este de prisos ori-ce vorbă de laudă.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Lecțiuni de model.

Recunoștința fiilor către părinți. (A treia carte de citire de Dr. P. Span, pentru desp. al 4-lea.

TINTA.

Astăzi vom vorbi despre un sătean recunoscător față de părinții sei.

Analiza.

Ce binefaceri primesc pruncii dela părinți? Pruncii primesc dela părinți: nutreț, îmbrăcăminte. Ce mai primesc încă? Locuința. Dar' după-ce sunt mai marișori, dela 6 ani în sus, ce fac părinții cu pruncii, unde-'i trimit? Îi trimit la școală ca să învețe. Pută-re-ar pruncii trăi fără ajutorul părinților? Nu ar pute trăi. Dela cine primesc pruncii cele mai mari binefaceri? Dela părinți. Așa e. Părinții ne dau viața, și fără ajutorul lor pruncii ar pieri, îndată după naștere.

Cum trebuie să fim dar' față de părinții noștri? Trebuie să fim recunoscători pentru binele ce ni-l fac. Spuneți-'mi pe cari fii îi numim recunoscători? Pe aceia, cari ascultă sfaturile părinților și nu le întoarce vorba, cari lucră după-cum le demandă (poruncese) părinții, și nu fac nici-odată rușine părinților. Cum se poartă fiii recunoscători, dacă părinții le cumpără vestminte, cărți, ori alte lucruri? Ei le mulțumesc, le sărută mâna, și lucrurile cumpărate le grijesc bine.

Acasă și în societate cum se poartă fiii recunoscători față de părinți? Ei cinstesc pe părinții lor, și nu se rușinează de ei. Cum se poartă fiii recunoscători față de părinți, dacă acestia sunt săraci, neputincioși și ajunși la bătrânețe? Fiii recunoscători ajută pe părinți și-'i susțin cu toate cele de lipsă, dacă ei nu mai sunt în stare să lucre.

Ce credeți, săteanul despre care am zis că vă voi povesti astăzi, prin ce a putut să se arete el recunoscător față de părinți? Era săteanul prunc, ori bărbat? El era bărbat, căsătorit și cu prunci. Cum a putut să se arete dar' recunoscător față de părinții lui? El a putut să se arete recunoscător dându-le ajutor ca să poată trăi — fiind ei bătrâni și neputincioși. Cum a mai putut să se arete recunoscător? Dacă 'i-ar fi luat la sine și 'i-ar fi grijit în cas de morb (boală). Așadar' mai spuneți-'mi, pe cine putem noi numi recunoscător? Pe cari fii, și pe cari fete? (Resumare)!

Sintesa.

Să vedem prin ce s'a arătat recunoscător săteanul nostru din poveste (narațiune).

A. Predarea 1.

Un rege preumblându-se odată călare pe lângă niște țarine, dete peste un sătean, care săpa vesel și voios. Regele intră în vorbă cu dînsul. Din vorbă în vorbă regelo află că țarina unde el săpa, nu este a lui, ci că dînsul era numai un muncitor tocmnit la stăpânul țarinei, cu 33 cruceri pe ziua de muncă

Regele nu putea să înțeleagă cum muncitorul trăia numai cu 33 cruceri pe zi, și-l întreabă, dacă poate să trăească numai cu atât? el îi răspunde: »Eu aş sta foarte rău, dacă aş cheltui tot ce câştig pe zi. Dar' mă mulțumesc cu una din trei părți. Cu a doua plătesc dăjdiile mele, și pe a treia, care-mi rămâne, o fac capital și câte-odată chiar dau ceva cu dobândă«. (Se repetază narațiunea).

B. Aprofundarea în materie.

În istorioară am zis că: Un rege preumblându-se călare pe lângă niște țarine, a dat de un sătean, care săpa vesel și voios și a intrat în vorbă cu el. Pe cine numim noi rege? Pe domnitorul sau mai marele unei țări. Cum se mai numește domnitorul unei țări? Împărat, principe. Dar' unde mai marele țerei se alege numai pe câțiva ani cum se numește el? Președinte. Cum se preumbla regele? Călare. Cum ar fi mai putut încă să se preumbla el? Pe lângă niște țarine. Ce numim noi țarine? Locurile sămănate cu grâu, secară, ovės ori cucuruz. De cine a dat regele? De un sătean care săpa vesel și voios. Ce semn este, când vedem că cineva lucră voios? E semn, că acel om e harnic și-i place lucrul. Regele din vorbă în vorbă află, că săteanul muncește cu ziua la stăpânul țarinei, și cumcă capătă numai 33 cruceri — la zi. Ce înțelegeți voi când se zice: »din vorbă în vorbă«? Înțelegem, că regele a vorbit mai mult timp cu săteanul. Cum numim noi pe cel-ce lucră cu ziua? Ziler. Numai ca ziler poate să lucre cineva în țarina altuia? Ce fac oamenii săraci cari n'au loc propriu, ca să-l lucre? Să duc la alți oameni mai avuți și sapă locurile acelor, căpătând din rodul locului a treia parte. Astfel din 3 saci de cucuruz — doi sunt ai stăpânului, și al treilea al muncitorului.

Cum numim noi pe cei-ce au pământul lor propriu? Proprietari de pământ. Ce fel de proprietari mai cunoașteți? De vite. De case.

Ce mai fac încă oamenii cari n'au pământul lor, și voesc să lucre? Iau în arândă pământ pe unul sau mai mulți ani, și plătesc o sumă anumită de bani. Și cum se numesc cei-ce iau pământ în arândă? Arândatori.

Se zice mai departe în istorioara noastră, că: regele nu putea să creadă, că muncitorul trăește numai cu 33 cruceri la zi; pentru aceea l-a întrebat, dacă poate să trăească numai cu atât? Care ar pute să-mi spună pentru-ce regele nu poate să înțeleagă că țeranul trăește numai cu 33 cruceri? Fiindcă regele nu știa cât de simplu trăește un sătean, și cât de puțin cheltuește el pe zi. Ce credeți, un rege cât spesează pe zi? El spesează foarte mult. Dar' ce mai credeți despre acel rege, a fost el un rege bun ori rău față de supuși? A fost un rege bun. Pentru-ce? Pentru-că a stat de vorbă cu săteanul? Și încă pentru-ce? Fiindcă a vrut să știe de-amăruntul cum trăește el. Și ce a răspuns săteanul la întrebarea regelui: dacă poate trăi cu 33 cruceri la zi. »Eu aş sta foarte rău, dacă aş cheltui tot

ce câştig pe zi«, — răspuse săteanul. Pentru-ce a răspuns oare astfel țeranul? Pentru-că cel-ce cheltuește tot ce câştigă într-o zi, acela nu înaintează nimic în avere. Și încă pentru-ce? Pentru-că omul mai este și morbos (bolnav) când nu poate lucra, și atunci ar trebui să ducă lipsă — neavând nimic câştigat. Poate un ziler în fiecare zi să lucre și să câştige ceva? Nu! Pentru-ce? Pentru-că une-ori nu capătă de lucru, alte-ori nu pot lucra fiind ploaie, ori ger prea mare. Ce trebuie să facă dar' un om cu venitele sale? Trebuie să pună din ele la o parte, pentru timpul când nu mai poate lucra, ori este morbos.

Ce făcea săteanul nostru cu venitul de 33 cruceri la zi? »Eu mă mulțumesc cu una din trei părți«, — zise el regelui. Câți cruceri spesa dar' el pe zi? 11 cruceri. Ce a putut să mănânce el de 11 cruceri pe zi? Pâne, cartofi ori mazere. Câte părți îi mai rămăneau încă? Două. Și ce făcea cu acestea? »Cu a doua plătesc dăjdiile mele, și pe a treia, care-mi rămâne, o fac capital și câte-odată chiar dau câte ceva cu dobândă«. Ce înțelegem sub cuvântul dăjdii? Datorii, pe cari avem să le plătim cuiva. Înainte de anul 1848 țeranii fiind iobagi, în unele locuri din ce agoniseau — a zecea parte o dădeau stăpânului lor — domnului de pământ. Așa din 10 clăi de grâu, una era a domnului lor, din 10 ferii de vin — una a domnului ș. a. Tot ce dădeau domnului de pământ numiau »dăjdii«, se mai zicea și »dișmă« sau »decimă«, adică a 10-a parte. Ce numim capital? O sumă de bani pe care o dăm la cineva împrumut. Și ce numim dobândă? Suma de bani ce căpătăm după capitalul împrumutat. În loc de dobândă cum mai putem zice? Interes, unii zic și »camătă«. Cum numim pe cel-ce dă bani împrumut? Creditor. Cum pe cel-ce ia bani împrumut? Dator sau debitor.

Cum se numește scrisoarea ce o dă datoratul creditorului? Se numește obligațiune. Care ar ști să-mi spună, numai bani se dau pe dobândă? Ba nu! Se dau și bucate cu dobândă, și anume grâu și cucuruz. (Resumare).

(Va urma.)

Din trecutul nostru.

— Istoria Moldovei. —

Ioan Vodă-cel-Cumplit.

(Urmare).

Prin ticăloșia lui Golia care a lăsat pe Turci să treacă în țeară, tot planul de bătaie a istețului Vodă fu zdrobit. El îl pusese acolo să apere strimtoarea cu scop ca în câteva zile, cât Turcii stau opăciți acolo, el să se repeadă asupra Tătarilor la Prut și să-i zdrobească, apoi să se întoarcă cu mai mare curaj la Turci, nedându-le răgaz să se vadă cu Tătarii, și în același timp să primească ajutor mare din sînul țerei.

Acum timp pentru planul acesta nu mai era. Tătarii nu se iveau încă, ear' Turcii erau aci. Domnul român trebuî să se îndrepteze dar' ântâiu asupra Turcilor.

Crețe începură a se ivi pe fruntea viteazului. I-se stricase planul și nici nu știa acurat cât de tare e dușmanul cu care are să se prindă de piept. Trimise stafeți să cerceteze, dar' Turcii erau bine pitiți și ascunși, că nimeni nu-i putea spune câți sînt și ce fac?

Ostașii începură a fi tulburați de felurite simțuri negre, de unele șoapte și de grija ce o cetiau pe fețele căpitanilor. Unii îl chiar întrebă pe Domn câți de mulți sînt dușmanii? El le răspunde îndrăzneț:

»Îi vom socoti în luptă!«

Mai era la mijloc o noapte, și camâne era pus terminul de sărire asupra păgânilor ce vin să pue jug unei țări de eroi și de creștini.

În zorile zilei, capii oastei române băgară de seamă cu spaimă că trei boieri fruntași: vornicul Murgu, stolnicul Bilăe și hatmanul Slăvilă, lipsesc din tabăra creștină: peste noapte fugiseră la Turci. Cobe rea. Sângele li-se răci în vine.

Ioan simțea că nu-i tocmai gata de luptă cum ar dori, căci nici ajutorul nu-i venise încă din țeară cât era pedrum, și mai avea el și alte lipsuri, — dar' totuși trebuî să înceapă repede lupta, căci se temea că de mai stă așteptării, sosesc și Tătarii din sus și cade între două focuri, ba mai slăbește și focul de luptă al ostașilor, și se pot spori spurcatele treceri la inamic, ce începuseră cu cei trei boieri nemernici.

Ioan-Vodă avea 35.000 de ostași de tot, Turcii erau 130.000! Dar' el nu știa câți sînt. Cu atât mai cu curaj sărî asupra lor.

Își așeză trupele în chipul cel mai înțelept. Așeză în mijloc pedestrime-vre-o cinci regimente, în aripa dreaptă cinci regimente de călăreți, cari să atace pe Turci în aripa lor stîngă, ear' la stînga pe Cazaci, să-i bată în aripa dreaptă.

Locul și împrejurările îi ajutau atât de minunat, că Turcii mâncău din capul locului bătaie, dar' abiașe isbiră oștirile de olaltă, și Ioan-Vodă vîzî cu spaimă pedestrimea lui că se clatină și se trage îndărăt, ear' regimentele de călăreți, în fruntea cărora așezase pe credinciosul seu Golia, plecă steagul, ridică căciulile în sulți și trec la păgâni!

O spaimă strîngătoare de inimi cuprinse pe Moldoveni. Singur Ioan-Vodă își păstră sângele rece și mai dete suflet și desnădejditelor sale oștiri.

Românii aveau a lupta unul contra 5 păgâni și un vînzător moldovean; lupta era grea.

Turcii veniau cu putere mare. În fruntea liniilor lor puseră pe fugarii moldoveni. Când îi vîzî Ioan-Vodă, îi cunoscu și strigă alor ai sei:

— »Eată vînzătorii noștri!« și porunci ca toate focurile să fie îndreptate asupra lor! Miserabilii căzură ca firele de grâu sub coasă! Păgânii ca să dea înainte trebuiau să calce, împedcându-se, de stîrvurile lor. D-zeu le răsplăti îndată fapta mișească (Va urma).

Răvașul școlii.

Sfințire de școală și adunare. Un vrednic învățător din tractul protopopesc al Aiudului ne scrie următoarele:

În 5 Noemvrie a. c. 'și-au ținut învățătorii români din tractul protopopesc al Aiudului adunarea de toamnă în comuna *Cacova*. Cu acea ocaziune — după săvârșirea serviciului divin în frumoasa biserică — s'a săvârșit sfințirea noului și frumosului edificiu de școală, care face onoare atât dlui paroh Traian Todor și dlui învățător Basiliu Groza, cât și onoratului curatorat și bravului popor român din acea comună. Sînt de toată frumusețea, atât biserica, cât și școala, cât vîzîndu-le omul nu se poate răbda să nu zică: Eată un brav popor condus de bărbați cu inimă!

După sfințirea școlii a urmat deschiderea ședinței prin președintele Corneliu Crișan, învățător în Teiuș, apoi disertațiunea dlui Aurel Pop, învățător în Aiud despre *»Necesitatea meseriilor la poporul nostru«*. Dela membrii prezenți s'au încasat 21 fl. Biblioteca numără 20 opuri adunate prin donare. Pentru adunarea proximă se însinuă cu disertații domnii Ioan Poșa, învățător în Ciugurel și B. Mesaroș, învățător în Băgău. Delegați pentru adunarea generală se aleg domnii Ioan Poșa și Ioan Moldovan, învățător în Poiana - Aiudului.

Nou plan de învățămînt al școlilor medii. Foia oficială publică ordinațiunea ministerială relativă la înactivarea continuativă a noului plan de învățămînt pentru școlile medii. Conform acesteia, planul de învățămînt al gimnasiilor în anul școlar viitor se va modifica numai în clasele I—III. și numai în anii 190¹/₄, 190²/₄ și 190³/₄ se va introduce succesiv și în celelalte clase. Asemenea dispozițiuni a luat ministrul și pentru școlile reale.

CRONICĂ.

Faptă nobilă. Factorul postal din loc *Vasilie Cora Solimar de Vist* încă în 22 Iulie n. a predat consistorului arhidieceșan din Sibiiu un libel din 1875 despre un deposit de 2400 coroane, care sumă se se administreze ca *»fundațiunea Vasilie și Taraziu Cora«* până când capitalul se va urca la 3000 coroane. Din interesele acestui capital consistorul va ave apoi *»să dea ajutor la câte un tîner student din școlile medii ori și dela școlile de specialitate ori mai înalte, care va fi român și de religiunea ortodoxă și se va afla vrednic de ajutorare pentru purtarea sa morală răspunzătoare și pentru sporul dovedit în studii«* — zice fundatorul în actul de donațiune. La conferirea ajutorului, *ceteris paribus* vor ave preferință tinerii născuți în Viștea-superioară.

Fundatorul dă consistorului autorizație să întrebuințeze venitele fundațiunii și pentru alte trebuințe ale arhidieceșei noastre, de sine înțelegîndu-se caracterul românesc și ortodox al aceloră.

Fapta generosului fundator e cu atât mai laudabilă, că bănișorii 'și-i-a câștigat cu muncă cinstită și cumpăt și cruțare.

Nou doctor juris. *Victor Onișor*, a fost promovat Sâmbătă la gradul de doctor în științele juridice la universitatea din Budapesta.

Alegere de preot. Duminecă, în 5/17 Decemvrie a. c. s'a ținut alegerea de preot în comuna *Agârbiciu*; protopresbiteratul Turdei. Dintre 4 concurenți, a fost ales cu majoritate absolută tînerul *Vincentiu Orășan*, din Murș-Sân-Iacob, de present cancelist la consistorul arhidieceșan din Sibiiu.

La *»Reuniunea română de înmormîntare din Sibiiu«* s'au mai înscris: Preotul Nicolae Togan, capelan gr.-cat. și soția sa d-na Ana n. Russu; Toma Câmpian, cantor gr.-cat.; Floarea Câmpian, econ.; Maria Arsinte, econoamă; Lazar Buzdughină, ec.; Maria Buzdughină n. Poponea; Paraschiva Popa n. Feldiorean; Nic. Stoica, serv. de canc.; Mihail Sander, serv. de cancelarie; Ioan Simtion, adm. libr. archid.; Nicolae Simtion, tipogr.; Nicolae Bența, funcț. la *»Albina«*; Teodor Păcățian, publicist; Gregor de Pop, v.-procuror de tablă pens.; Dr. Ioan Nemeș, adv.; Nicolae Brașovan, dirigent de musică; Paraschiva Maier; Ioan Dobrotă, comisar financiar în pens.; Ana Dobrotă n. Richter; Stefan Stroia, protonotar comit. și d-na Elena Stroia n. Balta; Nicolae Tămaș, ampoi de stat în pens.; d-na Cecilia Tămaș n. Cornea, d-șoara Silvia Tămaș; George Arpășan, econ.; Ioan Ișan, crâșnic; Ioan Ciontea, cul.-tipogr.; Elisabeta Ciontea n. Modran, Ioan Pinciu, econom; Maria Pinciu n. P. Joandrea; Vincentiu Orășan și Ioan Șut, impiegați consistoriali; Petru Crăciun, Nicolae Muntean, Lazar Blăgian și Isdrailă Mitrea, economi; Emil Vintilă, măiestru păpușar; Nicolae Chivariu, econom și Ana Chivariu n. Greavu; Iuliu Bardosy, insp. r. școl. pens., Irina Bardosy născută Nistor; Dr. Petru Span, profes. seminarial; Dr. Liviu de Lemenyi, ref. școl.; d-na Eugenia Crețu n. Tobias; Nicolae Gogan, comptabil; Teodor Orlea, funcț. cons.; d-na Ioana Rebea; Constantin Stezariu, căpitan c. și r. în pens.; d-na Carolina Imbuzan n. Totu.

† **Aurelia Dobrescu.** În locul cununii de mirt vîlul morței, în locul căldurei amorului mormîntul rece destină cruda soarte *miresei Aurelia Dobrescu*. Se logodise deodată cu sora-sa, cu căteva luni mai nainte de tragicul ei sfîrșit. După un morb greu mireasa lui I. Sântimbrean a răposat în 15 Decemvrie la 8¹/₂ ore seara, în etate de 21 ani. În mormîntarea 'i-s'a făcut Duminecă (17 Decemvrie) în cimiterul gr.-catolic din *Sebeș*. O deplâng: Alesandru Dobrescu, protopop, ca tată; Ioan Sântimbrean, cand. de preoție, ca mire, Maria m. Moldovan, Alesandru, Aurel și Cornelia, ca frați și surori, și numeroase rudonii.

Sêrbii pentru limba lor. Reprezentanta comunală a comunei sêrbești *Araci* (comitatul Torontal) a hotărît să redacteze protocoalele esclusiv în limba sêrbească și numai conclusele cari au lipsă de aprobare mai înaltă, le va traduce în limba maghiară.

Din brutalitățile gendarmerești. Autoritățile ungare dispunînd escortarea unui biet pânzar din Viena, numit Winac, până la Bruck a fost însoțit de un gendarm ungur, care acolo avea să-l prodee autorităților austriace. Bêtrînul de 67 ani a fost dus până la Bruck pe un căr țărănesc, cu pieptul și spatele goale și vâlcede de frig, picioarele înfășurate cu niște zdrențe de straiu, ear' peste ele era aruncată o ladă grea. Astfel a fost dus nenorocitul până la Bruck. Acolo, când au dat să-l iee din car, au observat că trage de moarte.

Un ampoi de stat a înfruntat aspru pe gendarmul maghiar pentru această barbarie, la ce brutalul gendarm a răspuns: *»Doar' mai răsuflă încă hoitul!«* (Hiszon még lelegzik a dög!) Ampoi de stat austriac au luat din car pe nenorocitul și 'l-au dus în spital, unde *după o jumătate de oră a murit*. Primarul din Bruck a făcut arătare la autoritățile ungare și la *Lueger*, care în ședința de Vineri a consiliului comunal a înfierat după cuviință barbaria gendarmului maghiar.

Numai treizeci și trei. Zilele trecute a răposat în Londra Mrs Mary Ionas în etate de 87 ani. Răposata câștigase odată premiu ca mama celei mai numeroase familii din Anglia, căci a avut *treizeci și trei copii*.

Tariful cărților postale. Cu începere dela 1 Ianuarie 1900 noul tarif cu privire la cărțile postale e următorul: cărți postale deschise, pe teritoriul statului ungar (Ungaria și Croația-Slavonia) sînt a se timbra ca și până acum: *2 cruceri* (4 fileri), pentru Austria, Germania, Bosnia-Herțegovina Sêrbia și Muntenegru *5 fileri*, ear' pentru celelalte țări *10 fileri*. Noul tarif dat zilele trecute, cu privire la cărțile postale se publicase greșit, ceea-ce prin aceasta se rectifică.

Mulțumită publică. Dl Simeon *Chirca* cu stimabila sa soție *Sofia* și cu mama acesteia, doamna *Ana Danciu* n. Popovici, din Hunedoara, au dăruit pe seama bisericii noastre celui noue din *Petroșeni* un policandru de bronz aurit, mare și foarte frumos, după forma cea mai modernă, pentru 24 lumini, în preț de peste 200 coroane, plus și luminile de lipsă pentru el, precum și două făclii mari pentru sfeșnicile dinaintea altarului în preț de 20 coroane, și pentru-ca să ne fie surprinderea și mai plăcută s'au prezentat însuși cu ele la noi predându-ni-le în mod sêrbătoresc în ziua de 8 Decemvrie a. c. st. n.

Pentru această faptă generoasă, comună bis. își exprimă prin subscrisul și pe această cale publică, mulțumita și recunoștința sa profundă, rugînd pe D-zeu ca să le primească binefacerea și să lungească firul vieții cu bine și cu sănătate întru mulți și fericiți ani, spre a mai face atari fapte întru cinstea și mărirea lui D-zeu.

Fapta aceasta nobilă a d-lor s'a indus în analele parohiei anumite cu adausul, ca numele d-lor și a copiilor să se eternizeze prin pomenire la toate serviciile divine, ce se vor face pe viitor în biserica cea nouă.

Dee D-zeu ca exemplul acesta să-l imiteze și alți creștini mai cu dare de mînă.

Doamne binecuvîntă și sfințește pe cei-ce iubesc podoaba casei Tale și spre acest scop și jertfesc din avutul lor!

Petroșeni, la 1 Decemvrie v. 1899
Stefan Moga.

funcționar la drumul de fer în Petroșeni.

Șarlah în Veștem. Din cauza epidemiei de șarlah, autoritățile politice au închis școala din *Veștem* pe timp de 6 săptămîni.

Glumă cu sfîrșit tragic. Trei feciorași din *Niczkyfalva* (Bănaț), adunați la casa lui Filip Sors, între glume și povești unul dintre ei a luat de pe pîrete pușca și îndreptîndu-o spre băiatul de 12 ani Conrad Stöckl îl spîria prin cuvintele: *»Acum te împușc!«* Din nenorocirea ambilor însă pușca era plină Stöckl a murit momentan.

Să ne ferim de înșelători! În săptămânile trecute economul ungar Kovács Mihály din Lisva (Ilosva), comitatul Sălăgiu, și-a vândut casa și ograda cu 650 fl. ne mai având altă avere. Atunci veni la el o Țiganca vrăjitoare și-i spune că sub un măr din grădina lui cea vândută, sub un măr mare, sunt 5 vici (mierțe mari) de argint și că ea pentru 300 fl. îi va scoate.

Bietul om a crezut, și i-a numărat 300 fl. La câteva zile, ear' vine Țiganca la el și-i spune că nu poate scoate banii până nu arde 50 fl. și cenușa lor să o pună pe locul unde sunt banii îngropați; ori, că de-i pare rău după bani, eată ea-i dă înapoi și cele 300 fl. Omul stă o leacă pe gânduri, apoi scoate 50 fl. și-i dă Țigancei. Ea se face că arde banii, dar' a ars ceva călți și cenușa o a adunat într-o năframă a Unguroaicei în preț de vre-o 8 fl. Acum a zis Țiganca, că se-i aducă o găscă grasă friptă, două pite dintr'o vică de grâu și trei litre de vinars de prune, ear' peste 9 zile să vină că-i scoate cele 5 vici de bani de argint din pământ. Toate i-le-au adus, ear' Țiganca a mers încărcată la soțul ei în Sziget (Sălăgiu). Și au trecut cele nouă zile și Țiganca n'a mai venit să scoată banii. Acum se luă bietul om pe gânduri și merse să o caute, dar'... ia-o, de ai de unde! Și-a pierdut urma!

Tot el, cu nădejdea să ajungă la bani mulți dintr'odată, a pus la loteria din Budapesta peste 80 fl. și a îndemnat și pe ginere-seu Szakács János de a pus 20 fl. Acum așteaptă norocul...

Așa ne scrie un bun creștin și cetitor al «Foi Poporului», care încheie: »Să ne ferim de înșelători!« Așa zicem și noi.

Convenire literară. Membrii «Reuniunii sodalilor români» din Sibiu, fiitorii nostri măiestri, cu zel de laudat se perfecționează nu numai în măiestriile la cari s'au aplicat, ci și în cultivarea lor spirituală. Spre acest scop, în orele de repaus, în loc de a petrece în nelucrare ori chiar în petreceri ruinătoare de sănătate, ei cetesc, scriu, cântă și din când în când au conveniri literare, unde fiecare se produce cu ceea, la ce se pricepe mai bine.

O astfel de *convenire literară* a avut și Joi seara, 14 l. c.

Cu acest prilej s'au arătat cine s'a mai înscris între membrii noi, ce daruri s'au primit pe seama Reuniunii, pentru steag și pentru ajutorarea copiilor de Crăciun, precum și proiectul de a se pune în circulație bilete de 5 cr. în scopul procurării unui local propriu. După aceea președintele dl *Victor Tordășianu* atrage atențiunea membrilor asupra cărții dlui *Nicolae Cristea*, întemeietorul și președintele onorar al Reuniunii «*Despre simfăminte*», care se va retipări.

Au urmat declamări de d-soarele: *Eva Marcu* (Orfanii de I. Lăpădat), *Evelina Luca* (Trei, Doamne, și toți trei, de George Coșbuc), *Elena Vintilă* (Înainte Române, de I. Tripa), a mai declamat membrul *I. Pamfilie*, sodal cismar (Curcile, fabulă de Alesandri), *Valeriu Grindean* (Omul în casa lui, Jurământul bețivului, de Speranță). Lucrarea «*Despre meserii*» de notarul Reuniunii *G. Poponea*, care zugrăvind trecutul posomorât a indicat chemarea frumoasă în prezent a meseriașilor.

Membrul *Nicolae Ișan* a cântat «*Prea iubito*», solo de I. Gastolomon. Ear' în scena V. și VI. din «*Plăieșii dela Baja*», de N. A. Bogdan, am recunoscut cu plăcere și câteva talente pentru scenă, astfel d-na *Elena Roșca*, membrii: *Demetriu Axente* și *Nicolau Bratu*.

Am admirat de încheiere talentul declamatoric și memoria ageră în frumoasa poezie de G. Coșbuc «*Dragoste nvrăjbită*», declamată de membrul *Demetriu Axente*.

De aci se vede că toți membrii se nisuesc din răspuțeri de a se perfecționa în dulcele lor graiu național și a se face prieteni cu produsele noastre literare, ceea-cele servește spre laudă.

Seara de Crăciun se va sërba de Reuniunea meseriașilor anul acesta în mod cu totul deosebit de anii trecuți. Se fac adecă pregătiri pentru adunarea de daruri (bani, colăcei, vestminte, poame etc.), ce se vor împărți între băieții *colindători* (sodali și învățăcei). Până de present s'au oferit cu daruri franzelarii frații Moga (Stefan, Petru și Zaharie), dl Pant. Lucaș, Dr. Ilie Beu, d-na Bugarsky, dl Muciu, diac. Câmpean, d-na Malvina Verzariu; funcț. dela «*Albina*» Costică Pop.

O moartă — arșă. Din *Cladova* ni-se scrie următoarea întâmplare: Duminică, în 10 Decemvrie c. n. a. c., pe la 12 ore din zi, soția lui *Constantin Morariu*, din Cladova (comitatul Arad), cu numele Maria n. Toma, a răposat în etate de 75 ani. Dînsa a pătimit de gută, de mai mulți ani fiind în pat. Marți, în 12 Decemvrie c. n. dimineața, pe când era încă pusă în cosciug, fiind pregătită de înmormântare, — a luat foc. Din ce s'a aprins nu se știe, de oare-ce în casă nu era altă luminare aprinsă decât lampa, care era acățată la grindă. S'a constatat însă, că din jos, precum era așezată în cosciug, dela spate au luat foc și au ars hainele și pânza de pe dînsa de tot, și a ars și năframă din cap cu care era învălătită, dar' spre cea mai mare mirare, că perut capului nu era încă atins nimic de foc. A mai ars, dar' nu de tot, și crucea preotului care era pusă pe pieptul răposatei, și mâna dreaptă încă a fost rău atinsă de foc. Răposata era singură așezată într'o chilie deosebită, ear' casnicii își căutau de lucrurile lor pe afară, și pe când voiau a intra în chilia răposatei, nu puteau să între de multul fum ce era. Mare spaimă îi cuprinseseră pe cei-ce erau de față. Paturi, haine și alte mobile ce erau în casă nu au fost atinse de foc. La 2 ore d. a. s'a înmormântat.

T. D.

Din *Sân-Mărtinul-de-Câmpie* ne scrie dl părinte de acolo *Alesandru Valea*, ca răspuns la cele publicate în nr. 39 al foi noastre, sub titlul *Adevărat se fie?* o îndreptare. În cele scrise sub acest titlu, corespondentul nostru ne-a făcut cunoscut, că dl părinte Valea în 23 Sept. c. îngropând un Ungur rom.-cat. a predicat *ungurește*. La aceasta dl părinte răspunde că nu e adevărat, ci adevărul este, că acasă în curte după datină a ținut cam $\frac{3}{4}$ oare *predică în limbă românească*, în auzul alor aproape 100 Români și la 20 Unguri, cari toți pot mărturisii și numai în cimiter, la groapă la rugarea neamurilor, a luat *iertăciune în limba lor*, vorbind timp de $2\frac{1}{2}$ minute.

Aceste le-am estras din scrisoarea dlui părinte Valea, scrisă de altcum în ton cam pătimaș, ce nu stă bine unui părinte sufletesc.

»**România Jună**«. O mare și frumoasă gazetă a început să ese de curând în București, cu numele de mai sus. Ea este cea mai mare gazetă din România și bogată în material, dar' ceea-ce ne bucură mai mult este, că noua gazetă nu va ține cu nici o partidă, ci va lupta pentru românism de pretutindenea. Între lucrătorii și spriginitorii ei sunt unii din cei mai însemnați fii ai României, mai cu seamă dintre politiciii mai tineri, apoi mulți ardeleni aflători în România, între cari amintim pe vrednicul nostru compatriot *Aurel C. Popovici*, isviditorul *Replicei* tinerimei, pentru care a fost osândit în Cluj la 4 ani temniță.

Foaia «*România-Jună*» ese în fiecare zi. Din numerii câți ni-au sosit până acum, ne-am încredințat că e vrednică

să fie cetită de cine numai o poate abona. Fiind foaia mare, prețul ei este 50 franci pe an. Reuniunile de cetire ar pute-o abona, cu deosebire cele mai avute și care au mai mulți membri. O recomandăm tuturor, că e foaie vrednică.

Esirea apelor. Duminică între Brașov și Zernești valurile de apă și zăpadă, ce se precipitau dela muntele Buceciu, au rupt digul căii ferate inundând mai ales hotarul Cristianului. Comunicația trenului a fost întreruptă trei zile.

Curcubeu. Sâmbătă pe la 6 ore seara pe orizontul Covasnei lucia un curcubeu de strălucite colori. La ost lumina luna, ear' la vest cerul era acoperit de nori gri, cari frângend razele lunii produceau frumosul curcubeu.

Greșeală norocoasă. La o familie din Cluj alaltăieri au fost chemați de urgență medici, fiindcă servitoarea de 12 ani Catița Krasznai s'a otrăvit cu apă tare. Fetita însă beuse — din greșeală — nu apă tare, ci rum, dela care a căpătat alcoholism acut, adecă s'a îmbătăt tun biata de ea.

Fapte creștinești. În scopul renovării bisericii gr.-cat. din Chechiș au făcut daruri: George Murășan 100 fl., ear' Vasile Meseșan o cruce în preț de 20 fl.

Preoți noi. Înalt Preasfințitul Metropolitan Mihály alaltăieri a chirotonit întru preoți pe clericii absoluți Petru Cristea, Nicolae Galea, Ioan Staicu și Augustin Trif.

Cădere norocoasă. Un băiat de 14 ani din Tolna, idiot din naștere, zilele trecute a căzut dintr'un copac și și-a spart capul. Leșinat de dureri a fost dus acasă, unde venindu-și în fire a început să vorbească clar și cu perfectă judecată, aducându-și aminte de toate câte i-s'a întâmplat în timpul idioției sale. Chiar și în calculare dovedește pricepere uimitoare. Căderea din copac l-a făcut om ca oamenii. În cercurile medicale cazul a făcut mare senzație.

Curcubeu în Decemvrie. În Diogig (comitatul Bihor) săptămâna trecută a plouat două zile neîntrerupt; a doua zi pe la sfîntite norii s'au resfirat și la mează-zi și mează-noapte s'au ivit pe cer două curcubee frumoase pe cari oamenii le admirau ca semn bun pentru recolta din anul viitor.

POSTA REDACȚIEI

I. B. în Ticvaniul-m. Vor urma în curând.
M. O. în Anina. Adresa este: Sângătin (Kis-Enyed), posta Mercurea (Szerdahely, comit. Sibiu). Scrie-i de adreptul.

M. S. pantofar, Tohanul-v. Fiind gr.-cat. se te adresezi la Blaj, prin preotul sau protopop. La «*Asociațiune*» nu sînt.

La mai mulți. Cele trimise se vor publica în nrul viitor.

A. B. învățător, Dialoguri afli în «Prietenul Săteanului român» de I. Pop. Reteganul. Cere-l la tipografia «*Aurora*» în Gherla. Celelalte, întreabă tot acolo. — Vom publica și în foaie.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Balteș**
Proprietar: Pentru «*Tipografia*» societate pe acțiuni: **Iosif Marschall**.

Asthma

(3715 C). Profesorul a. D. A. Sp. în B., în etate de 73 ani, a suferit de asthmă 9 ani. Când m'a cercat, spre a-și începe cura, mi-a descris starea dînsului astfel: »Umblarea și îndeosebi urcarea scărilor îmi cade foarte greu, sînt silit adese-ori să stau pe loc, ca să mă odihnesc și să iau răsufu; tot așa de greu îmi cade vorbirea ceva mai îndelungată, pe urma căreia mi-se face de tusă mi-se îngreunează foarte tare respirațiunea și mă cuprind amețeli. La fie-ce efortare, cât de mică, mă taie sudorile. Sînt foarte copleșit și chinuit de formarea flegmei și închiderea cu flegmă a țevei respirațiunii, din ce mi-se pare că-mi provine lipsa de respirațiune. Flegma e albă și curată, fără amestec de vre-o culoare, dar' cleioasă și disolubilă. Une-ori sînt cuprins subit de lipsă de respirație în grad mare, mai ales noaptea, și în atacuri așa de acute, încât mi-se pare, că trebuie momentan să mă înăbuș. Întreg corpul mi-e în cel mai înalt grad de iritație. Pe lângă acestea am supărătoare năbușel de piept și bateri de inimă, împreunate cu enormă asudare pe întreg trupul, și mare indispoziție. În astfel de casuri îmi este imposibilă ori-ce mișcare și vorbire, fie cât de mici, chiar și agrăirea din partea celor din jurul meu îmi este neavenită și nesuferită. Aceste atacuri, cari mă espun la moarte prin înăbușire, se prevestesc de regulă prin înăbușire, se prevestesc de regulă prin tusă continuă și hărcăit zuruitor. În casuri de acestea nu pot nici să zac, nici să sed;

în temeri de moarte încerc prin efortarea tuturor puterilor se mă ridic din pat și se mă așez pe vre-un scaun. Din atestatele medicale, estradate cu ocaziunea pensionării mele, rezultă că sufer de **Asthmă bronchiale**." [59] 1-2

După circa opt săptămâni de cură același domn îmi scrie: »Mulțumită Domnului! sînt în poziție plăcută a vă face îmbucurătoare comunicare, că prin cura d-voastră sînt scăpat de boală și mă simt de tot bine și sănătos. Dela întrebuițarea metodelui de cură al d-voastre nu mai am atacuri de asthmă și nici cea mai mică urmă de așa ceva. Grăsimia mi-a scăzut în măsură considerabilă, ceea-ce pentru mine e mare ușurare. Pot earăși fără poveri astmatice să umblu, să urc scări, să zac în pat și se mă scol din el, ceea-ce înainte de întrebuițarea curei numai cu cele mai mari efortări puteam să fac etc.»

Ofer a se lua privire în epistolele originale, cari dovedesc deplinul adevăr al tuturor, rezultatelor de cură, publicate de mine.

La consultațiuni în scris, descrierea suferințelor împreună cu indicarea, ori de picioarele sînt reci, sau nu, să se adreseze lui Weidhaas, Hohestrasse nr. 84 în Niederlössnitz, districtul Dresda, stațiune de postă și tren Kötzschenbroda.

Făinuri

dela

„Prima moară pe cilindri“ în Orlat

a lui

Iacob Uhl și fiii

(strada Morei nr. 17),

de cea mai bună calitate, sorte escelente, care între ori-și-ce împrejurări poate susține concurența față cu toate făinele ungare și obține mulțumirea deplină a tuturor cumpărătorilor și cunoscătorilor, — se poate căpeta în cele mai frumoase assortiri la firmele: Iuliu Ballmann, strada Morei, A. Bruckner, strada Ocnei, Rudolf Grell, strada Cîsnădiei, Iuliu Frenz, strada Gușteriței, Ludovic Fuchs, Piata-mare, Gustav Kessler, strada Măcelarilor, Ludovic Kurovsky, strada Faurilor (Schmiedgasse), Aurel Simtion, strada Sărei, Matias Stefani, strada Gușteriței, Francisc I. Wagner mai nainte Constantin Bugarski, strada Cîsnădiei, Iosif Zimmermann, colțul stradelor Faurilor și Ocnei (Schmied și Burgergasse) și la filialele

Iacob Uhl și fiii

în strada Dumbrăvei (Jungenwald) și strada Turnului (Saggasse).

Totodată recomandăm noua noastră brutărie, în care în inte esul celei mai mari curățenii, aluatul se frământă nu cu mâinile, ci cu o mașină pusă în funcțiune prin curente electrice, și se coace în cuptor cu etagiu, ars pe dinafară, așa că posibilitatea de a se lipi de aluat cenușă, resturi de cărbuni etc. este absolut eschisă. [63] 2-3

Comande pentru ori-ce soiuri de aluaturi și pâne efectueso prompt.

Iacob Uhl și fiii.

Ilustrații românești!

Carți postale

cu

ilustrații românești

„.....toate 'n tot
Frumoase cât eu nici nu pot
Mai frumoase să-mi socot —
Cu mintea mea“

în

peste 20 variante,
care de care
mai fermecătoare

Se află cu prețul de 5 cr. per bucată

la

„Tipografia“,

societate pe acțiuni în Sibiu, str. Poplăcel nr. 15.

La cumpărări mai mari se dă rabat potrivit.

Tipuri admirabile.

CAMPBOR-EIS

Medicament probat de casă

în contra roșetel la față, la mâni
și în contra gâdilțurei uscate

Prețul unei doze 80 bani (40 cr).

Espedare zilnică cu posta.

(de Chesebrough, Manufacturing Co., în New-York).

Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10,
în palatul Br. Brukenthal.

[58] 6-20

Se află ^{[61] 2-2}
o casă de vânzare

în
ulița Șantului nr. 3 (Schantzgasse).
Informațiuni mai de aproape dă
proprietarul, care locuște acolo.

„Ti; og află“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A apărut:

„Călimdarul Poporului“

pe anul 1900.

Prețul 20 cr. + 5 cr. porto.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin,
în mărime de 24×32 cm. se trimite francat
pentru 25 cr.

Librăria „Tipografeii“, soc. pe acțiuni

KATHREINER

cafeea de maltă
Kneipp.

Bunicii și mie!

Probat de mai mulți ani ca cel mai excelent adăus la cafeaua
de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi,
inimă, stomac, anemie etc. — În sute de mii de familii cea
mai plăcută cafea.

[1] 10-10

Fabrică de casse.

Subscriși înși iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăceli-mare Nr. 8.

[8] 25-